

IMPLEMENTAREA REZOLUȚIILOR ONU PRIVIND FEMEILE, PACEA ȘI SECURITATEA ÎN MEDIUL MILITAR

THE IMPLEMENTATION OF THE UN RESOLUTIONS CONCERNING WOMEN, PEACE, AND SECURITY WITHIN MILITARY ENVIRONMENT

Lt col.just.mil.dr. Adela VÎLCU*

Implementarea la nivel de organizație și la nivel național a Rezoluției ONU nr. 1.325 reprezintă o preocupare permanentă la nivel NATO, a devenit o prioritate pe agenda de lucru privind cooperarea între ONU și NATO și face obiectul preocupărilor și la nivelul OSCE și UE. În acest context, forțele armate române trebuie să continue să contribuie la implementarea uniformă și permanentă a dimensiunii de acest gen în toate operațiile și misiunile, în concordanță cu legislația națională și internațională, precum și cu politicile și obiectivele NATO/UE/ONU privind asigurarea securității și stabilității la scară largă.

The implementation both at the organizational and national level of the UNSCR 1325 Resolution represents a permanent concern at NATO level. It has become a priority on the cooperation agenda between UN and NATO and it is also a major issue of interest at the level of EU and OSCE. Within such a context, the Romanian Armed Forces must continue to contribute to the unique and permanent implementation of the gender dimension for all operations and missions in accordance with the national and international legislation, and together with the NATO/EU/UN policies and objectives concerning the security and stability assurance on a wide scale.

Cuvinte-cheie: Rezoluția ONU nr. 1.325; femeile, pacea și securitatea; dimensiunea de gen; tendințe; mediu militar.

Keywords: UNSCR 1325; women, peace and security; gender dimension; trends; military environment.

Repere legislative naționale¹ privind egalitatea de acest gen și apartenența țării la cele mai importante organizații internaționale, ONU, NATO și UE, pentru care implementarea Rezoluției ONU nr. 1.325 a devenit o prioritate pe agenda de lucru, au impus ca România să-și propună să integreze considerațiile de gen atât în toate aspectele de securitate, cât și în cele politice, sociale, economice, culturale. Totodată se urmărește ca femeile să fie reprezentate într-un procent în creștere pentru toate eşaloanele decizionale, la nivelul instituțiilor internaționale, regionale sau naționale. De asemenea, se urmărește ca toate consultările cu grupurile de femei la nivel local sau internațional să urmeze un trend ascendent².

Astfel, în acest context internațional, în care problema articulării politicilor naționale pe

aspectele de gen, în cadrul mai larg al abordărilor privind drepturile omului, a constituit un subiect deosebit de important și de actual, în cadrul Ministerului Apărării Naționale și a categoriilor de forțe, pe parcursul anilor 2013 și 2014, s-au întreprins inițiative pe linia implicării proactive a cadrelor militare femei în toate operațiile de sprijin a păcii și a creșterii vizibilității acțiunilor întreprinse de acestea în teatrele de operații sau în țară.

Aceasta preocupare nu a reprezentat o noutate și nici o inițiativă singulară, Ministerul Apărării Naționale exprimându-și voința organizatorică de a aplica legislația antidiscriminare pe bază de sex, dar și Rezoluția UNSCR nr. 1.325 și celelalte rezoluții conexe, în cadrul acțiunilor militare, și în alte măsuri anterioare.

Exemplific prin aceea că ministrul apărării naționale a aprobat, încă din anul 2003, prin ordin, *Măsuri în vederea aplicării Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei*

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: avilcu74@gmail.com

și bărbați în activitatea Ministerului Apărării Naționale³. Pentru a se asigura, în relațiile de muncă și profesionale, egalitatea de șanse și de tratament între bărbați și femei, au fost aprobate prin Ordinul respectiv, măsuri specifice, în scopul susținerii și promovării participării femeilor, echitabilă și echilibrată, împreună cu bărbații, pentru toate funcțiile fie de execuție, fie de conducere, și la toate nivelurile ierarhice, cu respectarea criteriilor de competență. În consecință, sunt încadrate femei, personal civil sau cadre militare, în funcții de execuție, dar și de conducere, în toată Armata României.

Este de menționat și faptul că, în concordanță cu acest *Ordin*, fiecare unitate/structură militară are obligația de a include în planurile proprii de pregătire a personalului un subiect privind egalitatea de șanse dintre bărbați și femei. În același timp, cursuri/informări privind subiectul respectiv trebuie să fie incluse în cadrul curriculumului educațional, de către instituțiile militare de învățământ. Pe timpul acestora trebuie să fie prezentate și dezbătute prevederi legale și aspecte practice privind nu doar egalitatea de șanse dintre bărbați și femei, ci și prevenirea și sancționarea oricăror forme de discriminare.

Totodată, înainte de a fi dislocați în orice teatru de operații, ofițerii, maiștrii militari, subofițerii, soldații și gradații profesioniști, salariații civili care urmează să participe la astfel de misiuni în afara teritoriului național, pe timpul instruirii pentru îmbunătățirea cunoștințelor și pregătirii, dobândesc și o pregătire specifică privind egalitatea de gen și modul de abordare a domeniului respectiv.

De asemenea, cele trei *Manuale de drept internațional umanitar* sunt utilizate în instruirea militarilor și ca sursă de documentare în pregătirea lor fie pentru cursurile de carieră ori pentru dezvoltarea cunoștințelor participanților la misiuni internaționale, fie pentru pregătirea individuală a fiecărui militar.

Ca atare, există un cadru organizatoric adecvat pentru integrarea dreptului conflictelor armate, în principal, a *Convențiilor de la Geneva din 1949* și *Protocoalelor adiționale din 1977*, în procesul de instruire a personalului forțelor armate și în operațiile militare internaționale și interne. Valorificarea „lecțiilor învățate”, a experienței dobândite în urma participării României la astfel de misiuni primește, așadar, atenția deosebită, cuvenită.

Unele dintre „lecțiile învățate” sunt reprezentate de existența și activitatea entității specializate FET (Female Engagement Team), care funcționează în cadrul structurii CIMIC cu care sunt augmentate batalioanele române de manevră dislocate în teatrul de operații din Afganistan, formată exclusiv din cadre militare femei. FET are ca principală sarcină executarea misiunilor de angajare a populației feminine locale cu scopul împuternicirii acestei categorii sociale, în contextul respectării normelor culturale specifice zonei de acțiune. Relaționarea în domeniul de acest gen cu parteneri regionali este de asemenea un atribut al acestei echipe, care desfășoară operații nu numai în concordanță cu misiunile batalionului, dar și cu misiunile arondate echipelor similare de care dispun toți actorii de referință dintr-o anumită zonă de operații.

În consecință, misiunile echipei sunt focusate pe menținerea efortului de sporire a încrederii populației feminine afgane în forțele de coaliție și în autoritățile locale, prin intermediul cărora ar putea accesa asistență pe linie de securitate, sănătate, educație și ar putea beneficia de oportunități economice, în scopul îmbunătățirii nivelului de trai al întregii familii.

În perioada premergătoare dislocării, personalul echipelor parcurge o serie de module de pregătire în țară, care vizează, pe lângă pregătirea militară generală și de specialitate, și o pregătire specifică în domeniul abordării problematicii de acest gen în context operațional.

Printr-o asemenea activitate se ating și unele din obiectivele propuse de Rezoluția UNSCR nr. 1.325, raportate la cei patru piloni ai acesteia:

- pilonul de participare – reprezintă creșterea participării femeilor în procesul decizional în cadrul instituțiilor internaționale, pe plan regional și național, dar și în cadrul operațiunilor de menținere a păcii, în special în rândul observatorilor militari și civili, și în cadrul mecanismelor pentru prevenirea, conducerea și rezolvarea conflictelor;

- pilonul de protecție – pentru protejarea fetelor și femeilor de violența bazată pe diferența de sex și pentru respectarea caracterului umanitar și civil al taberelor și așezărilor de refugiați, părțile unui conflict armat ar trebui să ia măsuri speciale;

- pilonul de prevenție – presupune măsuri speciale de urmărire în justiție a celor care încalcă legile internaționale pentru prevenirea violenței împotriva femeilor și *sprijinirea inițiativelor*

femeilor în procesul de pace și rezolvare a conflictelor;

- pilonul de reabilitare – părțile unui conflict armat ar trebui să respecte caracterul umanitar și civil al taberelor și așezărilor de refugiați și să ia în considerare nevoile particulare ale femeilor și fetelor⁴.

Reglementările interne susmenționate sunt în consonanță și cu *Bi-SC Directive 40-1 „Integrating UNSCR 1325 and gender perspectives in the NATO Command Structure including measures for protection during armed conflict”*⁵.

În Directiva Bi-SC 40-1 sunt următoarele concepte cheie:

- rolul femeii în misiuni și în operații trebuie să crească la toate nivelurile;

- pe timpul planificării operaționale trebuie să fie luate în considerare nevoile specifice femeilor, cum ar fi cele de cazare, medicale sau de aprovizionare;

- pe timpul pregătirii și desfășurării acțiunilor militare trebuie să se asigure materiale de instruire în unități, cum ar fi: instrucțiuni, ghiduri, manuale, proceduri de operare etc., pentru tot personalul. Acestea trebuie să se refere la: 1. nevoile femeilor, drepturile lor și protecția acestora; 2. însemnătatea implicării în misiuni și operații a femeilor; 3. includerea în planurile de instruire naționale și de predislocare a elementelor de atragere a atenției pe aspectele culturale, care să garanteze înțelegerea adecvată a contextului de acest gen din teatrele de operații;

- reprezentarea femeilor în comandamentele de criză și în noua structură de comandă NATO trebuie să crească;

- standardele NATO de comportament, precum și măsurile de respectare a dreptului internațional în domeniul drepturilor femeilor și copiilor și cu precădere a civililor, pe timpul conflictelor armate, trebuie incluse în programele de pregătire predislocare a personalului.

De asemenea, pentru a sublinia importanța acordată perspectivei de gen, respectiv continuarea includerii treptate a acesteia în procesul de planificare operațională, instruire și evaluare, chiar la propunerea noastră, s-a constituit un grup de lucru format din experți militari și civili de la mai multe niveluri ierarhice, a cărui activitate a fost coordonată de către Direcția management resurse umane, în vederea redactării unui *Plan*

de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră –2014-2024⁶.

Scopul declarat al *Planului* este acela de a se exprima voința Ministerului Apărării Naționale pentru eficientizarea implementării cerințelor Rezoluției ONU nr. 1.325 și a rezoluțiilor conexe, laolaltă cu promovarea ulterioară adecvată, a acțiunilor desfășurate în sfera militară pe această problematică atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

Planul de acțiune va contribui la dezvoltarea competențelor de acest gen necesar a fi atribuite militarilor aparținând Forțelor Armate Române atât pentru asigurarea unei abordări comprehensive a mediului operațional, cât și pentru garantarea pe termen lung, a unui factor important în realizarea dimensiunii democratice, și anume, respectarea nediscriminatorie a drepturilor omului.

Prin aprobarea de către ministrul apărării naționale a *Planului* în anul 2014, s-au stabilit modalitățile concrete de atingere a obiectivelor cheie identificate și formulate.

Astfel, în ceea ce privește „obiectivul de creștere a numărului de femei în operații militare în afara teritoriului național”⁷, sarcinile stabilite, cu responsabilități concrete, indicatori de evaluare și perioada de aplicare, se referă la:

- implicarea și participarea în activități specifice ale ministerului să urmeze un trend ascendent în cazul femeilor, indiferent de nivelul ierarhic sau domeniul de specialitate, în cadrul misiunilor de menținere a păcii ori în cadrul oricărui proces decizional;

- calitatea vieții personalului feminin să fie evaluată, odată la trei ani;

- în cadrul oricărei investigații sociologice să fie inclusă și dimensiunea de gen.

Referitor la „obiectivul privind promovarea importanței aplicării Rezoluției UNSCR nr. 1.325 în cadrul Ministerului Apărării Naționale”⁸, sarcinile constau în:

- cursurile de drept internațional umanitar să cuprindă cel puțin o temă privind toleranța și discriminarea, promovarea egalității de șanse, egalitatea de gen, interzicerea hărțurii sexuale și

a violenței bazate pe diferențele de sex, care să fie introdusă în aria curriculară a tuturor instituțiilor militare de învățământ;

- un consilier pe probleme de gen să fie desemnat la nivelul Ministerului Apărării Naționale⁹;

- de la nivel batalion inclusiv, toate eşaloanele să desemneze, de preferință din comandamentul unității, câte un consilier al comandantului pe probleme de gen. Acest consilier trebuie să aibă atribuții specifice, stabilite prin fișa postului, în măsură să contribuie la implementarea rezoluțiilor ONU în planificarea operațiilor;

- în scopul dezvoltării nivelului de conștientizare a însemnătății participării femeilor în acțiunile forțelor armate române, trebuie să se desfășoare pregătiri de comandament, convocări și seminarii, pe subiectul promovării egalității de șanse între bărbați și femei;

- pe agenda instruirii predislocare a militarilor români să se includă tematica de gen;

- importanța implementării rezoluțiilor ONU în forțele armate române să fie accentuată prin facilitarea cooperării cu specialiști din alte armate străine, membre sau nonmembre NATO și încurajarea schimbului de experiență referitoare la abordarea acestora privind problematica de gen, exprimate în studii de caz și lecții învățate.

Cel de-al treilea obiectiv, „promovarea importanței aplicării Rezoluției UNSCR nr. 1.325 în Ministerul Apărării Naționale, în mass-media românească”¹⁰, se va putea realiza prin:

- continuarea promovării femeilor cadre militare, ce încadrează funcții de conducere sau posturi/specialități ocupate cu predilecție de bărbați, precum și a rolului asumat de acestea în ariile de operații, care să se realizeze în mass-media militară, dar și civilă, inclusiv în mediul online;

- în vederea corelării măsurilor de întraajutorare a populației feminine cu nevoile acestora specifice, cooperarea între organizația militară și societatea civilă românească trebuie inițiată, menținută sau dezvoltată, după caz.

Pentru obiectivul nr. 4, „promovarea importanței aplicării Rezoluției UNSCR nr. 1.325 în Ministerul Apărării Naționale, în teatrele de operații și în mass-media aliată și/sau a țării gazdă”¹¹, sarcinile constau în:

- continuarea promovării femeilor-lider din cadrul unităților Armatei Române dislocate în

teatrele de operații. Implicarea și profesionalismul acestora în cadrul activităților sociale executate de către militarii români în zona de responsabilitate, trebuie evidențiate în mass-media atât românească, cât și în cea de limbă engleză. Nu trebuie neglijate nici publicațiile print și online ori paginile Facebook ale organizației care conduce misiunea, dacă există, ale națiunii gazdă, și nu în ultimul rând, ale Ministerului Apărării Naționale;

- organizația militară va iniția, va menține și va dezvolta cooperarea cu organizații internaționale, guvernamentale, nonguvernamentale și private de voluntari, care sunt prezente în teatru de operații, în scopul adaptării la nevoile specifice populației feminine, a mijloacelor de întraajutorare;

- prin intermediul structurilor specializate ale forțelor armate române participante la operații de menținere a păcii, se vor implementa programe de sănătate, educaționale și de asistență psiho-socială, create și îmbunătățite pentru a avea impact direct asupra victimelor conflictelor armate, în special femeile și copiii, și în scopul reducerii influenței acțiunilor militare asupra mediului civil.

În ceea ce privește cel de-al cincilea obiectiv, „evaluarea și raportarea modalităților de implementare a Rezoluției UNSCR nr. 1.325 în Ministerul Apărării Naționale”¹², sarcinile preconizate se referă la:

- la nivelul Ministerului Apărării Naționale, se vor centraliza, evalua, analiza și raporta date privind implementarea Rezoluției ONU nr. 1.325;

- eventuale nedorite situații de discriminare de gen ori alte evenimente deosebite pe problematica de gen vor fi identificate și raportate.

Se poate remarca ușor că o parte dintre sarcinile stabilite pentru atingerea obiectivelor *Planului* sunt de fapt reeditări și accentuări ale unor măsuri ce se aplicau deja în Ministerul Apărării Naționale, în baza documentelor și experiențelor de care am menționat anterior.

Totodată, s-a stabilit ca data la care a fost adoptată Rezoluția, respectiv 31 octombrie, să fie marcată la nivelul Ministerului Apărării Naționale ca „Ziua protecției femeilor și copiilor din zonele de conflict armat”, în scopul conștientizării importanței implementării Rezoluției ONU nr. 1.325 și a celor conexe și complementare.

În contextul istoric actual s-ar impune relansarea, de această dată pe plan național, a politicilor și a planurilor de acțiune în implementarea Rezoluției

UNSCR nr. 1.325 și cele conexe și a tuturor documentelor internaționale în domeniul egalității de gen. În opinia mea, asemenea demersuri ar trebui să depășească „granițele” Ministerului Apărării Naționale și să fie ridicate la nivel mai înalt pentru a constitui expresia angajamentului României la valorile fundamentale promovate de UE și ONU și o asumare concretă a Declarațiilor politice ale Consiliului European din 11 decembrie 2014¹³.

În acest sens, se consideră că anul 2015 reprezintă un an important pentru egalitatea de gen, în condițiile în care comunitatea internațională va aniversa 20 de ani de la adoptarea Platformei de acțiune de la Beijing privind „Femeile și conflictele armate”, 15 ani de la adoptarea Rezoluției ONU nr. 1.325, și jumătatea de drum în implementarea unuia dintre cele opt obiective de dezvoltare ale mileniului, egalitatea de gen, 2010-2020.

Apreciez, astfel, ca necesară și oportună relansarea acestui proiect la nivel național și nu doar în interiorul Ministerului Apărării Naționale, iar Ministerul Afacerilor Externe ar fi îndreptățit să-și asume leadership-ul, eventual împreună cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (în subordinea căruia funcționează Departamentul pentru egalitate de șanse între femei și bărbați¹⁴), odată cu o campanie mediatică corespunzătoare, prin capitalizarea inițiativelor existente în domeniu, inclusiv prin parteneriatul nu doar cu alte ministere, ci și cu alte instituții și agenții guvernamentale, cu mediile academice și ONG-uri cu preocupări în domeniu.

Formulez în acest sens o serie de recomandări privind elaborarea și implementarea unui eventual *Plan național de implementare a Rezoluției UNSCR nr. 1.325*:

- elaborarea și implementarea unui *Plan* ar trebui să fie un proces complex, de angajare la nivel înalt a agențiilor guvernamentale, de consultare largă a ONG-urilor și Thing Tanks, cu selectarea unor priorități de acțiune;

- implementarea Rezoluției UNSCR nr. 1.325 privește întreaga societate în ansamblul ei, persoanele de ambele sexe, și ca atare trebuie să fie susținută și sustenabilă și să includă un mecanism de monitorizare și de raportare la nivel Guvern și/sau Parlament, cu stabilirea unor indicatori de măsurare;

- în sprijinul procesului pe plan național ar putea fi luată în calcul posibilitatea solicitării unui parteneriat extern de tip „twinning” (de înfrățire)

sau „cross-learning”, cu state din regiune sau din alte zone, având în vedere modelele și experiența deja câștigată de Europa occidentală. Exemplific cu Olanda, care a desfășurat un proiect de „twinning” cu Burundi și RD Congo, Spania cu Chile, Austria cu Kenia, în timp ce Irlanda a aplicat un parteneriat de tip „cross-learning” cu Timor Lest și Liberia;

- s-ar putea pune și problema articulării politicilor naționale pe aspectele de gen în cadrul mai larg al abordărilor privind drepturile omului.

Un argument suplimentar pentru o asemenea abordare corespunzătoare a problematicii de gen, în special, dar nu numai, în context operațional, este dat de faptul că operațiile militare actuale se desfășoară într-un mediu complex, care implică o diversitate de resurse și calificări necesar a fi utilizate în procesul de garantare a păcii și a securității.

Misiunile externe desfășurate în ultimii ani au scos în evidență importanța complementarității dintre capacitățile și expertiza deținute atât de către femei, cât și de către bărbați, în vederea asigurării eficienței operaționale, în contextul în care conflictele armate au afectat, în mod disproporționat, populația feminină și cea masculină aparținând unei anumite societăți.

Astfel, adaptabilitatea femeilor militar a marcat ultimii ani, acestea încercând să depășească noi limite și să devină din ce în ce mai active, demonstrând că un mijloc important de îmbunătățire a modului de desfășurare a misiunilor îl constituie abordarea comprehensivă a mediului operațional, respectiv o abordare care include dimensiunea de gen. Cu toate acestea atât la pace, cât și în conflictele armate, perspectivele privind problematica femeii nu pot fi schimbate fără participarea proactivă a bărbaților. Un exemplu remarcabil în acest sens îl consider pe cel al președintelui SUA, Barack Obama, care a susținut acordarea oportunităților egale pentru militarii femei și bărbați, indiferent de orientarea lor sexuală, determinând anunțul secretarului pentru apărare Ash Carter, din dimineața de 8 iunie 2015, că vor fi mari schimbări în sistemul militar, tocmai în sensul respectiv¹⁵ și, probabil, urmează și altele.

În concluzie, indiferent de adoptarea sau nu a unui asemenea *Plan* la nivel național, forțele armate române trebuie să continue să contribuie la implementarea uniformă și permanentă a dimensiunii de gen în toate operațiile și misiunile, în concordanță cu legislația națională și internațională,

precum și cu politicile și obiectivele NATO/UE/ONU privind asigurarea securității și stabilității la scară largă.

Lucrarea a beneficiat de suport financiar prin proiectul cu titlul „Studii doctorale și postdoctorale Orizont 2020: promovarea interesului național prin excelență, competitivitate și responsabilitate în cercetarea științifică fundamentală și aplicată românească”, număr de identificare contract POSDRU/159/1.5/S/140106. Programul este cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013. **Investește în Oameni!**

NOTE:

1 Printre cele mai elocvente se numără *Constituția, Ordonanța Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați* etc.

2 Detalii despre preocupările organizațiilor internaționale în domeniul nediscriminării femeilor în comunicarea științifică în cadrul ediției a IV-a a Conferinței Impactul transformărilor socio-economice și tehnologice la nivel național, european și mondial, *Aplicarea Rezoluțiilor ONU privind femeile, pacea și securitatea la nivel internațional*, UNAp, Dresmara, Brașov.

3 Lt col.just.mil.dr. Adela Vălcu, *Ordinul ministrului apărării naționale nr. M.57/2003*.

4 <http://www.un.org/womenwatch/osagi/wps/#resolution>

5 http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2009_09/20090924_Bi-SC_DIRECTIVE_40-1.pdf

6 *Planul de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră – 2014-2024*, <http://dmru.mapn.ro/>

7 *Planul de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră – 2014-2024*, p. 5.

8 *Ibidem*.

9 Ceea ce s-a și întâmplat, imediat după aprobarea *Planului de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră – 2014-2024*.

10 *Planul de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră – 2014-2024*, p. 6.

11 *Planul de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră – 2014-2024*, p. 7.

12 *Planul de implementare la nivelul Ministerului Apărării Naționale a Rezoluției Consiliului de Securitate ONU 1325 (UNSCR 1325) „Femeile, pacea și securitatea” și a rezoluțiilor conexe, precum și a documentelor complementare aprobate la nivelul diferitelor organizații internaționale la care România este membră – 2014-2024*, p. 8.

13 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/146171.pdf

14 <http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/organizare>.

15 <http://edition.cnn.com/2015/06/09/politics/carter-sexual-orientation-policy/index.html>.

BIBLIOGRAFIE

Pasti Vladimir, *Ultima inegalitate – Relațiile de gen în România*, Editura Polirom, Iași, 2003.

Carreiras Helena, *Gender and the Military Women in the Armed Forces of Western Democracies*, London: Routledge, 2007 - <http://pipss.revues.org/843>

Vîlcu Adela, *Comunicare științifică în cadrul ediției a IV-a a Conferinței Impactul transformărilor socio-economice și tehnologice la nivel național, european și mondial, Aplicarea Rezoluțiilor ONU privind femeile, pacea și securitatea la nivel internațional*, UNAp, Dresmara, Brașov.

Woodward E. Alison, *Ghid de practici corecte pentru realizarea unei reprezentări echilibrate a femeilor și bărbaților în procesul decizional politic și social*, Editura Punct, București, 2001.

Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice – Convenția de la Istanbul www.coe.int/conventionviolence.

<http://www.un.org/womenwatch/osagi/wps/#resolution>

http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2009_09/20090924_Bi-SC_DIRECTIVE_40-1.pdf

<http://dmru.mapn.ro/>

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/146171.pdf

<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/organizare>

<http://edition.cnn.com/2015/06/09/politics/carter-sexual-orientation-policy/index.html>

Perspectiva de gen în planificarea operațională, instruirea și evaluarea în armatele țărilor membre NATO http://www.nato.int/issues/women_nato/index.html